

VỀ BÀI NÓI CHUYỆN CỦA HỒ CHỦ TỊCH VỚI ĐỒNG BÀO VÀ BỘ ĐỘI NHÂN ĐỊP TẾT NHÂM THÌN (1952)

ThS. NGUYỄN HỒNG NHUNG
Trung tâm Lưu trữ quốc gia I

Núng 60 năm trước đây, vào dịp Tết Nhâm Thìn (1952), Chủ tịch Hồ Chí Minh đã có bài nói chuyện với đồng bào và chiến sỹ. Đây là những thông tin kịp thời về tình hình trong nước và quốc tế; là những lời động viên, khích lệ quý báu; là những huấn thị quan trọng đối với đồng bào, chiến sỹ trong công cuộc kháng chiến và kiến quốc.

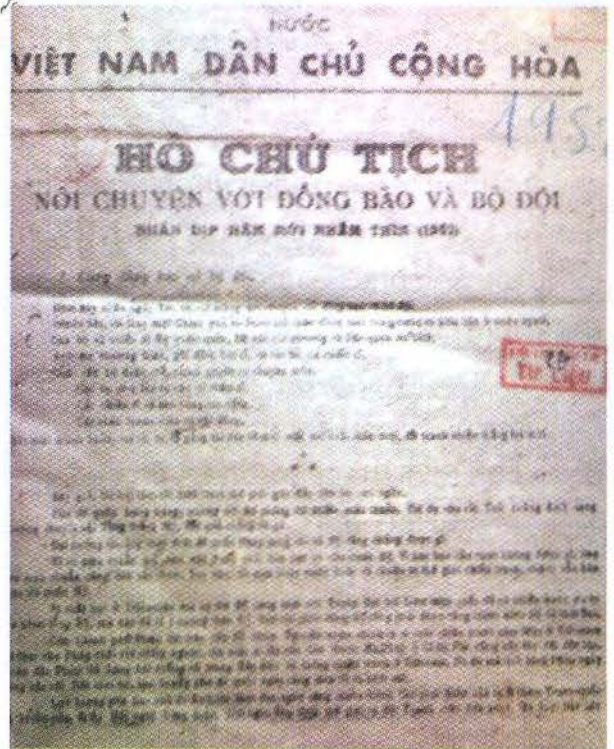
Bài nói chuyện của Người cô đọng, súc tích và hết sức có ý nghĩa. Bác mở đầu bằng lời chúc tết gửi đến toàn thể đồng bào trong nước và ngoài nước, cán bộ và chiến sỹ Vệ quốc quân, bộ đội địa phương và dân quân du kích, anh em thương binh, gia đình liệt sỹ, các bà mẹ chiến sỹ, cán bộ đoàn thể, chính quyền và chuyên môn, các cụ phụ lão và các vị thân sỹ, các chiến sỹ và anh hùng lao động, các cháu thanh niên và nhi đồng.

Trong nội dung chính của bài nói chuyện, Bác tập trung vào ba vấn đề: Tình hình thế giới gần đây; Tình hình nước ta trong năm vừa qua; Chúng ta cần phải làm gì để tiến bộ và thắng lợi nhiều hơn nữa?

Về tình hình thế giới gần đây, Bác tóm

tắt cho đồng bào ta biết:

“Phe đế quốc hung hăng nhưng nội bộ chúng rất nhiều mâu thuẫn. Thí dụ vừa rồi

Thủ tướng Anh sang thương thuyết với Tổng thống Mỹ, kết quả chẳng có gì.

Đại tướng Giơăng thay mặt đế quốc Pháp sang xin xỏ Mỹ cũng chẳng được gì.

Vì có mâu thuẫn mà Anh với Pháp phải bàn bạc và cầu cạnh Mỹ. Vì bàn bạc cầu cạnh không được gì, cho nên mâu thuẫn càng sâu sắc thêm. Tuy vậy, để xâm lược nước khác và chuẩn bị thế giới chiến

tranh, chúng vẫn hòa theo đế quốc Mỹ.

Vì thất bại ở Triều Tiên mà uy tín Mỹ càng kém sút. Trong Đại hội Liên hiệp quốc đã có nhiều nước trước kia phục tùng Mỹ, mà nay tỏ ý không theo Mỹ. Báo chí phản động Mỹ cũng phải nhận rằng chính sách Mỹ đã thất bại.

Còn Chính phủ Pháp thì liên tiếp đổ nhào. Nguyên nhân chính là vì cuộc chiến tranh xâm lược ở Việt Nam đã làm cho Pháp chết rất nhiều người, tổn mất nhiều của. Các thuộc địa Pháp ở Châu Phi cũng nổi lên đòi độc lập. Nhân dân Pháp thì hăng hái chống vũ trang Tây Đức và chống chiến tranh ở Việt Nam. Do đó mà tình hình Pháp ngày càng rắc rối. Nói tóm lại, lực lượng phe đế quốc ngày càng chia rẽ và kém sút.

Lực lượng phe dân chủ do Liên Xô lãnh đạo ngày càng mạnh thêm. Các phái đoàn của ta đi thăm Trung Quốc và Triều Tiên, đi dự Hội nghị Công đoàn. Hội nghị Hoà bình thế giới và Hội Thanh niên liên hoan, lần lượt báo cáo cho đồng bào và bộ đội biết những thành tích to lớn của Xô Liên và các nước dân chủ mới. Đây tôi chỉ nói tóm tắt rằng báo chí phản động các nước dân chủ mới. Đây tôi chỉ nói tóm tắt rằng báo chí phản động các nước cũng phải nhận rằng kinh tế Xô Liên và các nước dân chủ mới năm mới đã tiến bộ vượt mức.

Ở Triều Tiên, quân đội nhân dân Triều Tiên và quân tình nguyện Trung Quốc đã đánh quy quân đội 18 nước do Mỹ cầm đầu.

Nhân dân Trung Quốc chỉ trong 6 tháng đã do tăng gia sản xuất và tiết kiệm mà quyên cho Chính phủ hơn ba nghìn chiếc tàu bay.

Các nước Cận Đông và Trung đông cũng nổi lên chống đế quốc chủ nghĩa.

- Toàn thế giới đã có 600 triệu chiến sĩ ký tên quyết tâm giữ gìn hoà bình.

Nói tóm lại, lực lượng dân chủ và hoà bình ngày càng lớn mạnh.”¹

Như vậy, bối cảnh quốc tế tiến triển theo xu hướng có lợi cho ta, nội bộ phe đế quốc xảy ra nhiều mâu thuẫn, bản thân Pháp vấp phải nhiều rắc rối. Trong khi đó, lực lượng yêu chuộng hoà bình trên thế giới thì lên tiếng phản đối chiến tranh Việt Nam. Hơn nữa, phe dân chủ ngày càng mạnh thêm. Ta nhận được nhiều sự ủng hộ về cả tinh thần lẫn vật chất.

Về tình hình trong nước lúc này, Hồ Chủ tịch nhận định có nhiều tiến bộ về mọi mặt:

“Về *kinh tế*, ta đã lập Ngân hàng quốc gia, ta đã thống nhất quản lý kinh tế tài chính, ta đã thi đua tăng gia sản xuất có kết quả tốt. Ta đã thống nhất thuế nông nghiệp. Nói đến đây, *tôi cần phải nhắc cán bộ và đồng bào phải cố gắng hoàn thành, kịp thời thuế nông nghiệp*, để kịp thời sắp đặt và thi hành kế hoạch kinh tế năm 1952 của ta.

Về *quân sự*, sau cuộc thắng trận ở biên giới tháng 10 năm 1950, bộ đội ta liên tiếp thắng lợi trong 5 chiến dịch và đã tiêu diệt hơn 38.000 tên địch. Những

thắng lợi đó là do sự dũng cảm của bộ đội ta và do đồng bào ta hết sức ủng hộ bộ đội.

Về các mặt khác, như văn hoá xã hội... chúng ta cũng có tiến bộ. Nhưng chúng ta cần tiến bộ hơn nữa, thắng lợi hơn nữa để chuẩn bị đầy đủ chuyển sang Tổng phản công.”²

Những tiến bộ trên đem lại cho ta nhiều thuận lợi. Nhưng để tiến bộ hơn nữa và thắng lợi nhiều hơn nữa, chúng ta cần phải làm gì? Bác nhắc nhở đồng bào và bộ đội ta, để đạt được mục đích ấy, trước hết cần phải có tinh thần đoàn kết, không chỉ đoàn kết đồng bào trong nước mà còn cần đoàn kết quốc tế:

“Chúng ta đã đoàn kết, nay phải đoàn kết chặt chẽ, thật thà và rộng hơn nữa. Đoàn kết toàn dân. Đoàn kết với anh em Miên Lào. Đoàn kết với các nước bạn. Đoàn kết với các dân tộc đang tranh đấu đòi độc lập tự do và hoà bình.”³

Ngoài ra, Bác còn nhắc nhở đồng bào ta cần phải tăng gia sản xuất. Bao giờ Bác cũng rất quan tâm đến điều này, vấn đề tăng gia sản xuất hết sức quan trọng cả trong thời bình lẫn trong thời chiến, “Thực túc thì binh cường”.

“Toàn thể đồng bào phải thi đua tăng gia sản xuất để đủ ăn đủ mặc, tức là mỗi người, mỗi gia đình, mỗi làng, mỗi huyện, mỗi tỉnh cho đến cả nước đủ ăn đủ mặc, để kháng chiến lâu dài. Tăng gia sản xuất phải có kế hoạch thiết thực, từ Chính phủ Trung ương đến mỗi một gia đình đều

phải có kế hoạch. Kế hoạch riêng từng địa phương phải ăn khớp với kế hoạch chung của toàn quốc. Tôi khuyên đồng bào và cán bộ nghiên cứu kỹ lưỡng kế hoạch của Chính phủ, và đặt kế hoạch địa phương và gia đình cho thiết thực, để làm cho kinh tế tài chính năm nay thành công.

Tăng gia sản xuất phải đi đôi với tiết kiệm. Phải tiết kiệm sức lao động, phải tiết kiệm thì giờ, phải tiết kiệm tiền của, để tăng gia. Tiết kiệm giúp cho tăng gia và tăng gia giúp cho tiết kiệm, để đi đến kết quả tốt.”⁴

Năm 1952 cũng là năm mà Đảng và Chính phủ ta phát động cuộc vận động toàn dân tăng gia sản xuất và tiết kiệm. “Thực hiện kế hoạch sản xuất và tiết kiệm là bồi dưỡng và tích trữ lực lượng dồi dào để kháng chiến lâu dài, để chuẩn bị đầy đủ chuyển sang tổng phản công, để đưa kháng chiến đến hoàn toàn thắng lợi.”⁵

Bác khuyến khích bộ đội thi đua giết giặc lập công, đẩy mạnh phong trào du kích bằng giọng hóm hỉnh: “Giặc mò ra đâu, ta đánh ở đó”, “làm cho chúng hao mòn sút mẻ”, “đánh cho chúng không kịp thở”.

“Quân đội và nhân dân ta phải tìm đủ cách chống địch bắt lính và vận động những người làm đường đi lính cho giặc quay về với Tổ quốc: phải làm cho họ hiểu chính sách khoan hồng của Chính phủ và của nhân dân ta. Đối với đồng bào và thanh niên đang hăng hái chống giặc bắt lính, chúng ta phải ủng hộ. Đó cũng là một

cách đánh phá địch.

Toàn thể quân đội và nhân dân ta phải phá tan âm mưu địch: “Dùng người Việt đánh người Việt, lấy chiến tranh nuôi chiến tranh”.

Chúng ta phải làm tròn những nhiệm vụ nói trên. Mà muốn làm tròn nhiệm vụ (nhất là nhiệm vụ kinh tế tài chính) thì chúng ta phải chống những cái gì trở ngại ta.

- Một là chống *bệnh quan liêu*. Bệnh quan liêu là bệnh giấy tờ, bệnh hình thức không thực tế, là **XÁCÁCH QUẦN CHÚNG KHÔNG THEO ĐÚNG ĐƯỜNG LỐI QUẦN CHÚNG**, làm không đúng chính sách của Chính phủ và của đoàn thể.

- Hai là chống *nạn tham ô*. Tham ô là lấy của công làm của tư. Là gian lận tham lam. Là không tôn trọng của công. Là không thương tiếc tiền gạo do mồ hôi nước mắt của đồng bào làm ra, do xương máu của chiến sĩ làm ra.

- Ba là chống *nạn lãng phí*. Tuy không trộm cắp của công như tham ô, nhưng lãng phí cũng làm cho nhân dân và chính phủ thiệt thòi, hao tổn, kết quả thì lãng phí cũng có tội như tham ô.

Tham ô và lãng phí đều do tội quan liêu mà ra. Vì vậy từ nay toàn thể đồng bào,

toàn thể chiến sĩ, toàn thể cán bộ phải xem quan liêu, tham ô, lãng phí là những tội lỗi đối với Tổ quốc, đối với đồng bào. Người phạm tội có tội đã đành; người thấy những tội ấy mà không nêu ra, cũng như có tội. Vì vậy bộ đội, cơ quan, đoàn thể và nhân dân phải tổ chức một phong trào thật thà tự phê bình và phê bình, từ cấp trên xuống, từ cấp dưới lên, toàn dân đều hăng hái tham gia để giáo dục nhau, để cùng nhau tẩy trừ ba nạn kia, để dọn đường cho những thắng lợi mới.”⁶

Kết thúc bài nói chuyện với đồng bào và bộ đội, Bác khẳng định:

“Những công việc nói trên sẽ có những chỉ thị rõ ràng của Chính phủ và của Đoàn thể... Khi nhận được những chỉ thị ấy, tôi mong rằng bộ đội, đồng bào và cán bộ nghiên cứu kỹ càng, đặt kế hoạch thiết thực để thực hiện, và hứa với tôi kiên quyết thực hiện cho kỳ được. Như thế thì năm Nhâm Thìn, chúng ta nhất định tranh được nhiều thắng lợi to lớn và vẻ vang hơn nữa”⁷.

1, 2, 3, 4, 6, 7 Công báo nước Việt Nam Dân chủ cộng hoà, số 1, 1952, Trung tâm Lưu trữ quốc gia I.
5. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 6, NXB Chính trị quốc gia, H., 1995, tr.440.